

Unappetizing
Pungent

1913p.

891.715

U-58

353

2-4079a

Am. 1725
Dr. A. 17.325

Լ. Ս. Շ. Դ. Բ. Է. Վ.

ՔԱՁ ԳԱՅԼԸ

Թարգմ. Գ. Գ.

891.715.
Ա-58

Գինը 1 կոպ.

652003

Թ Ի Փ Լ Ի Ս

Տպարան «ՀԵՐԱՆԻՍ», Գրաճկարպ. № 6.

1913

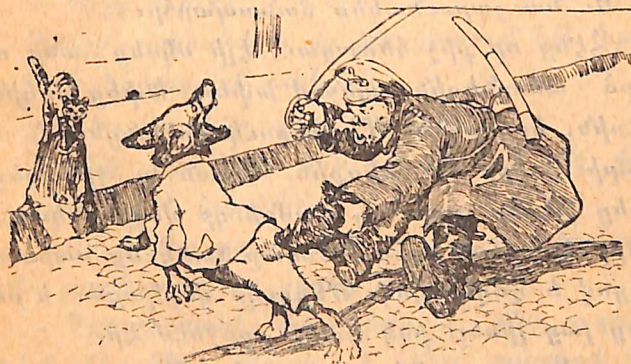
Արմ.
2-40792

Վ. 1725

891715
Ա-58

ՔԱՋ ԳԱՅԼԸ

Գայլը անցնում էր փողոցով և սրան նրան պոչով խփում: Նրա պոչը խոզի մազի նման կոշտ էր և փայտի նման պինդ: Գայլը պոչով ամենքին էլ խփում էր. թէ մեծ, թէ փոքր, թէ աղջիկ, թէ տղայ—ամենքն էլ նրա պոչի համն առնում էին: Մի անգամ էլ մի պառուսի այնպէս խփեց, որ խեղճը վայր ընկաւ, քիթը ջարդւեց

ու արիւնլայ եղաւ: Գայլերը սովորաբար պոչը ներս քաշած են ման գալիս, բայց մեր կտրիճ գայլը պոչը ցցած էր քայլում: Դաջ գայլ էր բայց միևնոյն ժամանակ և տխմար:

44869 աւ

Q-29362-67

21057

Ոստիկանը նկատեց, թէ նա ինչպէս պառա-
ւին գետին գլորեց, և ասաց.

— Տես, գայլ, եթէ դու այսուհետեւ էլ շա-
րունակես պոչովդ մարդու խփել, պոչդ սրովս
կկտրեմ: Ինչո՞ւ խփեցիր պառաւին:

Գայլը ստեց և ասաց.

— Պառաւը ինքը կպաւ պոչիս. մի՞թէ չես
տեսնում, որ նա կոյր է: Սրան նայիր, դեռ ա-
նունն էլ ոստիկան է դրել:

Պառաւն իսկապէս կոյր էր: Ոստիկանն էլ
հաւատաց նրան:

Իսկ գայլը ժնգռտաց, ծիծաղեց ու մտածեց:

— Ի՞նչ լաւ խաբեցի ոստիկանին, գրողը տա-
նի: Եւ նա շարունակեց ճանապարհը:

Հէնց որ քիչ հեռացաւ, էլի սկսեց անց ու
դարձ անողներին պոչով խփել: Խփեց մէկին,
միւսին, երրորդին: Մի ծերուկ էր անցնում, մի
զամբիւղ լիքը ձու ձեռքին. նրան էլ չխնայեց,
խփեց խեղճը գլորեց, զամբիւղը վայր ընկաւ և
ձկները կտորատուեցին: Գետինը ծածկեց սպիտա-
կուցով և գեղնուցով: Ծերուկը վերկացաւ և ըս-
կսեց լաց լինել, իսկ գայլը քրքշուք էր:

— Գրողը տանի, այ լաւ ձւածեղ:

Այս անգամ ոստիկանը բոլորը տեսել էր.
նա սաստիկ բարկացաւ:

— Չէ, գայլ, բռնեցիր էլ չես կարող ինձ
խաբել. աչքովս տեսայ ինչպէս դու ծերուկին

գետին գլորեցիր: Հիմա որ պոչդ պիտի կտրեմ:

Ոստիկանը սրեց թուրը ու կտրեց գայլի
պոչը: Ոստիկանը գլխոտ մարդ էր. որպէս զի
արիւն չը գնայ՝ կտրած տեղը անգլխական սպե-
ղանի դրեց:

Լաց եղաւ գայլը և վազեց տուն: Խեղճը
մնաց անպոչ, իսկ առանց պոչի նա շատ անշնորհ
էր: Տեսնողները նայում ու ծիծաղում էին նրա
վրայ:

Վազեւազ գայլը տուն հասաւ. կարծում էր
թէ գոնէ կինը կխղճայ իրան: Իսկ կինը, երբ
տեսաւ, որ նա պոչ չունի, այնպէս գոռաց, որ
Աստուած ազատի:

— Պոչդ ո՞ւր է:

Գայլի լակոտներն էլ թռչկոտում էին նրա
շուրջը և ծիծաղում, ասելով.

— Մեր հայրիկը պոչը կորցրել է:

Նրանք դեռ փոքր էին և կարծում էին, թէ
պոչը կարելի է կորցնել:

Գայլի բանը բուրդ էր. ոչ ոք չէր խղճում
նրան. բարկացաւ ու սկսեց գոռգոռալ:

— Գրողը տանի, պոչը իմա չէ՞. ինչ ուզեմ,
կանեմ, ձեզ ի՞նչ: Կարելի է հէնց աղքատի եմ
ուելի, չէ՞ որ ես բարի եմ:

Էլի ուզեց ստել խորամանկ գայլը, բայց կի-
նը չըհաւատաց նրան. շատ լաւ գիտէր, թէ նա
ինչ բարի պտուղն է: Բարկացաւ, կանչեց ճա-

դատ դատաւորին, որ նա վճռէ թէ արդեօք գայ-
լը իրաւունք ունի իւր պոչը ուրիշ տալու, թէ ոչ:
Ճաղատ դատաւորը եկաւ և հարցրեց.

— Ասացէք խնդրեմ, գայլը ամուսնացած է,
թէ ամուրի:

— Ամուսնացած է, պատասխանեց կինը:

— Իսկ ում հետ է ամուսնացած:

— Ինձ հետ:

— Երեխաներ ունի:

Հակոտները թռչկոտացին և սկսեցին բղաւել:

— Մենք նրա երեխաներն ենք, նա էլ մեր
հայրն է:

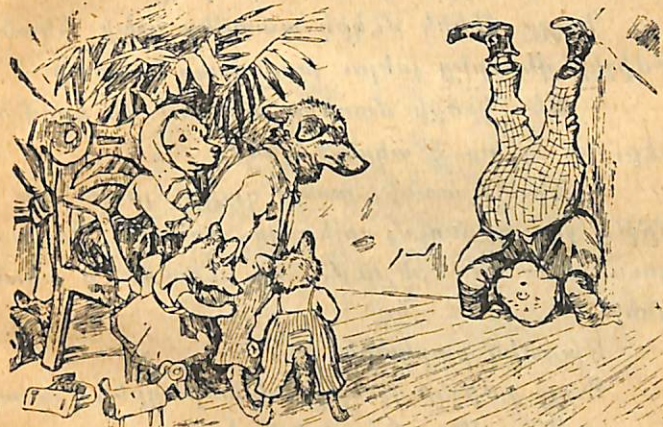
Ճաղատ դատաւորը սկսեց մտածել՝ և որ-
պէս զի կարողանայ աւելի լաւ մտածել՝ գլխի
վրայ կանգնեց ու ոտքերը վերև բարձրացրեց:
Նա ասում էր, թէ երբ ինքը այդպէս կանգնած է
լինում, խելքը ամբողջապէս հաւաքւում է գլու-
խը: Հէնց միշտ այդպէս գլխի վրայ կանգնելուց
էլ մազերը թափւել էին, ճաղատ էր դարձել:

Սկսեց մտածել դատաւորը, շատ մտածեց,
երկար ժամանակ մնաց գլխի վրայ կանգնած. ամ-
բողջ երկու օր: Գլխի վրայ մնալուց երեսը կարմ-
րել էր ձմերուկի միջուկի նման: Վերջապէս վեր
կացաւ, շորի կտորով սրբեց ճաղատ գլուխը և
ասեց:

— Որովհետեւ գայլը ամուսնացած է, ուստի
պոչի միայն մի կէսն է իրան պատկանում, իսկ

միւս կէսը պատկանում է կնոջը և երեխաներին.
գայլ, ցոյց տուր տեսնենք՝ ճիշդն է մնացել պո-
չիցդ:

Գայլը ցոյց տւեց և բոլորը ապշած մնացին:
Պոչից միայն մի փոքրիկ կտոր էր մնացել, հա-
զիւ մի վերջով: Ճաղատ դատաւորը գլուխը թա-
փահարեց և ահա թէ ինչ վճռեց:

— Գայլ, դու պիտի գնաս բժշկի մօտ, թող
նա նոր պոչ կպցնի: Իսկ դու, տիկին, տես, որ
կպցրած պոչը լաւը լինի և պինդ: Բայց աւելի
լաւ կանես, եթէ ինքդ էլ յետոյ անգլիական գըն-
դասեղով ամրացնես:

Դատաւորի իմաստուն վճռից բոլորը գոհ
մնացին: Գայլը ինքն էլ շատ գոհ եղաւ: Չէ՞ որ
գայլի համար շատ անյարմար էր առանց պոչի

ման գալ: ոչ ճանճ կարող էր քշել, ոչ էլ նստելու ժամանակ գետնի փոշին մաքրել: Բացի այդ առանց պոչի նա շատ անշնորհք էր:

Գայլը վազեց բժշկի մօտ: Այնպէս արագ էր վազում, որ քիչ մնաց շունչը կտրւի: Չանգը տւեց և սպասեց: Բժիշկը դուրս եկաւ, մեծ ակնոցները դրեց և հարցրեց:

— Ո՞րտեղդ է ցաւում պ. գայլ:

Գայլը մէկիկ մէկիկ պատմեց գլխի եկածը: Բժիշկը վերցրեց լսելու խողովակը և ասաց.

— Ձեր կրծքի մազերը խնդրեմ մի կողմ աւելք, ես պէտք է ականջ դնեմ:

— Գրողը տանի, ասաց գայլը, լսելս ո՞րն է, մի՞թէ չէք տեսնում, որ ես պոչ չունիմ: Փորումս գոռոնա հօ չեն փչում, որ ուզում էք ականջ դնել:

Սաստիկ բարկացել էր:

Բայց բժիշկը գլուխը տմբամբացրեց և ասաց.

— Ա՛խ, ինչ անհամբերն էք դուք, պ. գայլ: Կարելի է ձեր փորումն էլ մի բան խանգարւել է. դրա համար էլ ուզում եմ ականջ դնել:

Ճարը կտրած գայլը պառկեց մէջքի վրայ, թաթերը բարձրացրեց և այդպէս մնաց մինչև որ բժիշկը նրան լսեց: Գայլի փորում ամեն բան կարգին էր: Յետոյ բժիշկը վերցրեց երկաթէ մեծ մուրճը և թխթխկացրեց գայլի գլխին: Գլխումն էլ ամեն բան իւր տեղն էր:

— Այժմ ինձ համար պարզ է, որ ձեր հիււանդութիւնը պոչ չունենալուցն է առաջացել:

— Գրողը տանի: Հէր օրհնած, ախր ես ձեզ մի ժամ է խնդրում եմ, որ նոր պոչ կարէք, պ. բժիշկ:

Բժիշկը սկսեց մտածել, յետոյ գրքին նայեց: Եւ որովհետև վերնատունը դատարկ էր՝ այսպիսի բան մտածեց:

— Ահա թէ ինչ, պ. գայլ: Ես պատրաստի պոչ չունիմ, սակայն թող տւէք պոչի տեղ արդուկ կպցնեմ:

— Ի՞նչ, բղաւեց գայլը:

— Այո, արդուկ էլի: Մեծ, տաք արդուկ: Գիտէ՞ք ինչքան յարմար կլինի, մինչև անգամ ձեր սպիտակեղէնն էլ կարող էք արդուկել: Եւ ամենից գլխաւորն այն է, որ գեղեցիկ էլ կլինի:

Գայլը համաձայնեց. քէֆը եկաւ, որ նոր պոչով սպիտակեղէն կարելի է արդուկել: Բայց երբ բժիշկը տաք արդուկը ամրացրեց՝ դուրս եկաւ ոչ թէ պոչ, այլ ցաւ ու կրակ: Փողոցով գնալիս տաք արդուկը նրա ոտքերը այրում էր, իսկ երբ նա սկսեց վազել՝ արդուկը ճոճւում էր և ոտքերը ծեծում: Միևնոյն ժամանակ արդուկը բարերին դիպչելով մի այնպիսի աղմուկ էր բարձրացնում, կարծես փողոցով մի վաշտ զինւորներ անցնելիս լինէին: Ով տեսնում էր գայլին, ծիծաղից թուլանում էր. ծիծաղում էր ոստիկանը, ծիծաղում էին ձիերը, ծիծաղում էին շները: Մինչև անգամ քնձուռտ կատուներն էլ կտուրն էին բարձրացել և քրքջում էին: Կատուի մի փոքրիկ ձագ այնքան ծիծաղեց, որ հագից քիչ էր մնում խեղդէր, լաւ էր որ կաթ խմացրին:

—Այ, քեզ օյին, գրողը տանի, մտածեց ինքն իրան գայլը: Ես ամենից կտրիճն էի, տես ո՞ր օրն եմ ընկել, որ մինչև անգամ սատկած կատուներն էլ են վրաս ծիծաղում:

Գայլը յոգնեց. անտէր արդուկը բաւական ծանր էր: Հանաք բան է. հինգ գրւանքայ էր կրչուում: Ուղեց նստել, որ մի քիչ հանգստանայ և ուղղակի տաք արդուկի վրայ նստեց:

Կատաղած վեր թռաւ և ինչպէս բղաւեց:

—Վայ պապի, վայ նանի, այրւեցի:

Սկսեց կրկին վազել: Հասաւ տուն, բայց

քէֆը աւելի վատացաւ: Լակոտները ուղեցին հայրիկի նոր պոչը շնորհաւորել. շօշափեցին տաք արդուկը և թաթերը մի լաւ այրեցին: Սկսեցին բարձր ձայնով լաց լինել: Կինն էլ բարկութիւնից ոռնաց և ասաց:

—Իսկապէս, յիմար ես դու, գայլ: Այ մարդ, այդպէս էլ պոչ կլի՞նի: Գնա, հեռացիր աչքիցս և չվերադառնա՞ս մինչև որ լաւ պոչ չունենաս:

Լակոտները սուգ ու շիւան էին սարքել, ցաւից լաց էին լինում ու գոռոգում:

—Մեր հայրիկը յիմար է, մեր հայրիկը յիմար:

Գայլը բարկացաւ, նրանց բոլորին պատժեց. ամեն մէկին մի անկիւնում կանգնեցրեց, հինգերորդին էլ դատարկ սենեակում փակեց: Յետոյ 20 կոպէկով մի կառք վարձեց ու գնաց ուրիշ բժշկի մօտ: Նրա կոյր բախտից այդ բժիշկն էլ շատ տխմար մարդ էր: Տեսէք թէ ինչ մտածեց:

—Գիտէ՞ք ինչ, պ. գայլ, ասաց բժիշկը, արդուկը ձեզ հարկաւոր չէ, աւելի լաւ է արդուկի տեղ ես պահարան կալցնեմ:

—Ի՞նչ, գոռաց գայլը:

—Պահարան էլի: Մի մեծ պահարան արկղներով: Սրանից էլ յարմար բան չէք կարող գտնել. կարող էք սպիտակեղէնն էլ նրա մէջը տեղաւորել: Եւ ինչքան գեղեցիկ, ճաշակով բան կլինի, ձեզ կսազի:

Գայլը համաձայնեց:

Բժիշկը կտրւած պոչի տեղ տախտակի մի մեծ պահարան ամրացրեց: Գնում է գայլը փողոցով և հոգին դուրս գալով քարշ է տալիս ծանր պահարանը, հազիւ հազ շունչ է քաշում, սաստիկ քրտնել է ու մտածում է:

— Ա՛խ, ի՞նչքան լաւ բան կլինէր, եթէ պոկէր այս անիծած պահարանը: Սակայն անխիղճ բժիշկը այնքան պինդ էր կպցրել, որ պոկելու ճար չկար: Փողոցումն էլ այնպիսի դղրդոց էր բարձրացել, կարծես մի մեծ սայլ լինէր անցնելիս: Իբր թէ այդ տանջանքը բաւական չէր՝ գեռ ամենքն էլ սկսեցին գայլի վրայ ծիծաղել. քահ քահ ծիծաղում էր ոստիկանը, ծիծաղում էին ձիերը, հռհռում էին շները: Տանն էլ կինը բարկացաւ, դուրս արեց և ոչինչ չտուեց ուտելու: Հակառակի պէս այն օրը մէկը միւսից համեղ կերակուրներ էին պատրաստել: Ճարը կտրած, քոռ ու փռման նստել էր գայլը դրան մօտ և ինքն իրան մտածում:

— Սա էլ օր է, որ ես քաշում եմ: Հիմա ի՞նչ անեմ: Ախր այդպէս քաղցած մնալով ես կարող եմ հիւանդանալ: Գոնէ անխիղճները մի քիչ հաց տային, թէկուզ մի կտոր, գրողը տանի: Լաւոտը լսեց հօր ձայնը և մի կտոր հաց բերեց հօր համար:

— Վերցրու, հայրիկ ջան, կեր:

Գայլը հացը կերաւ, համբուրեց իւր սիրելի ձագուկին: Ապա մի մեծ սայլ վարձեց և պահարանի հետ միասին գլորեց սայլի մէջ: Այս անգամ էլ ճանապարհեց մի երրորդ բժիշկի մօտ:

— Ի՞նչ կպցնեմ պոչիդ փոխարէն, պ. գայլ, հարցրեց բժիշկը: Կուգես ինքնաեռ կպցնեմ: Շատ յարմար կլինի, քէֆդ ուզած ժամանակ թէյ անուշ կանես:

Սարսափեց գայլը և ասեց:

— Է՞լի տաք բան: Ոչ, ոչ, ես ոչ մի տաք բան չեմ ուզում, գրողը տանի: Ի՞նչ որ ուզում էք կպցրէք, միայն թէ ոչ տաք լինի, ոչ ծանր և ոչ էլ ծիծաղաշարժ:

Տես, թէ ինչպիսի դժւար հանելուկ առաջարկեց բժիշկին: Սակայն այդ բժիշկը խելօք մարդ էր և ասեց.

— Թոյլ տւէք պոչի փոխարէն հովանոց կըպցնեմ: Գայլը համաձայնեց և բժիշկը կպցրեց մի մեծ հովանոց:

Բաց է արել գայլը հովանոցը, առօք փառօք անցնում է փողոցով և այնպէս ուռած, փքւած, որ ոչ ոքի վրայ չի էլ ուզում նայել: Այդ ժամանակ անձրև էր գալիս. բոլորն էլ թրջւել էին, միայն գայլն էր որ չէր թրջւել: Ամենքը նայում էին գայլին և զարմանում:

— Ի՞նչքան խելօք է գայլը: Նայեցէք, մենք

բոլորս թրջւել ենք, գայլն է միայն չափչոր ֆնացել:

Ամենից շատ նախանձում էին նրան կատուները, որովհետեւ նրանք վախենում են ջրից: Անձրեկին ստիպւած նստում են տանը և զբօսնելու դուրս չեն գալիս: Ճաղատ դատաւորը գայլին հանդիպեց ու նոյնպէս գովեց:

— Կեցցես, գայլ, այժմ միանգամայն գենեւրալ ես դարձել: Իսկ գայլը ուռչում, նազ է անում, տրորւում և ինչպէս է տրորւում: Պապիրոսը դրել է բերնին և ասում է դատաւորին:

— Լուցկի չունէ՞ք, պ. դատաւոր, ուզում եմ ծխել: Բայց արի ու տես, որ ողորմելին ծխել չըզիտէր, պապիրոսը որ կպցրեց, մի այնպիսի հազ ու փռշտոց բռնեց, որ աչքերից արտասուքը սկսեց կաթկաթել: Դէ, արի ու մի ծիծաղիր:

Ճաղատ դատաւորը գլուխը թափահարեց, քթի տակ ծիծաղեց և ասաց.

— Այդ ի՞նչ բան է, պ. գայլ. ծխել չզիտէք, իսկ պապիրոսը բերանդ էք առել:

Գայլը կարմրեց, բայց էլի վզով չառաւ. կրկին ստեց.

— Գրողը տանի: Դա նրանիցն է, որ ես սխալմամբ պապիրոսի հակառակ ծայրն եմ բերանս դրել:

Տանցիք բոլորը ուրախացան, որ գայլը այդպիսի լաւ պոչ ունի: Կինը ուրախութիւնից

մինչև անգամ սկսեց լաց լինել. նստած թաթիկներով դուռնչը սրբում էր, հա սրբում, արտասուքն էլ անվերջ հոսում էր: Գետնին մի այնպիսի լճակ էր կազմւել, որ մարդ առանց կրկնակօշկի այդտեղով անցնելիս կարող էր ոտերը թրջել: Իսկ լակոտները գլուխկոնձի էին տալիս և ուրախ ուրախ աղաղակում.

— Ի՞նչ խելօք է մեր հայրիկը, չկայ մէկը, որ այնտեսակ պոչ ունենայ, ինչպէս մեր հայրիկինն է:

Յետոյ կինը գայլին կուշտ կերակրեց:

Ճաշից յետոյ կինը ասաց նրան:

— Գայլ, հիւր գնանք մեր սանամայր Սօնայի մօտ: Թող բոլորը տեսնեն, թէ դու ինչպիսի գեղեցիկ պոչ ունես և ճաքւեն:

— Շատ լաւ, գնանք, պատասխանեց գայլը: Հիմա հիւր էլ կարելի է գնալ, հարսանիք էլ, գրողը տանի:

Կինը գլխին դրեց փետրազարդ գլխարկը, իսկ ձագերին հագցրեց խոր կրկնակօշիկներ, որովհետեւ անձրեկից յետոյ փողոցները ցեխ էին: Ինքը և գայլը միշտ, մինչև անգամ ձմեռը, ոտաբոբիկ էին ման գալիս:

Ահա անցնում են նրանք փողոցով տրորւելով, նազ ու թուզ անելով: Հէնց այդ ժամանակ արևը դուրս եկաւ ամպերի տակից և սկսեց անտանելի կերպով այրել: Ամենքը և՛ գայլերը, և՛

շները կախ էին գցել լեզուները մինչև գետին և փնթփնթում էին:

—Այսպէս էլ շոգ, հոգիներս դուրս եկաւ, այլ ևս ոյժ չկայ դիմանալու:

Իսկ քաջ գայլը բաց արաւ հովանոցը, կինը ու լակոտները պատսպարւեցին արևից: Հովանոցի տակ այնքան զով էր, կարծես անտառում լինէին: Ամենքը նախանձով նայում էին նրանց և գովասանքին էլ վերջ չկար:

—Մի տեսէք ինչ գեղեցիկ պոչ ունի. իսկ ամենքը մի բերան ասում էին, որ գայլը յիմար է, այն ինչ նա ամենախելօքն է. նրան նահանգապետի պաշտօն պէտք է տալ:

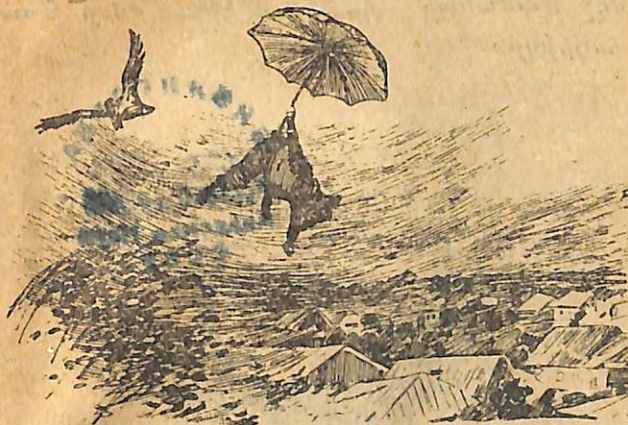
Իսկ նրանք ուռչում, փքւում էին: Եւ գայլը աւելի մեծ շուք տալու համար, գլանալը էլի դրեց բերանը. բայց, իսկական ծխախոտից վախնում էր, ուստի այս անգամ բերանը շօկօլադի գլանակ դրեց: Մէկ էլ յանկարծ սաստիկ փոթորիկ բարձրացաւ, մի կատարեալ մրրիկ և այնպէս փչեց, որ գետնի փոշին, տերևները, թղթի կտորները և այլ մանր մոլոր բաները օդի մէջ սկսեցին պտոյտ գալ: Եւ հէնց որ քամին հովանոցի տակ մտաւ, հովանոցը բարձրացաւ վերև, գայլին էլ իւր հետ քաջ տւեց տանիքների վրայով ուղիղ դէպի ամպերը:

Գայլը զարմանքից աչքերը չռեց ու մտածեց.

—Այ քեզ օյին, գրողը տանի: Ես չգիտէի էլ, որ կարող եմ թռչել, սակայն այդ բանը ինձ բոլորովին դիւր չի գալիս: Իսկ կինը գլուխը վեր բարձրացրեց և բղաւեց:

—Գայլ, գայլ, հըր ես թռչում:

—Ես ինչ գիտեմ, ուր եմ թռչում, պատասխանեց խեղճ գայլը:

Տխմար լակոտներն էլ ուրախացան և թռչկոտելով աղաղակում էին:

—Մեր հայրիկը ագուաւ է դարձել: Մեր հայրիկը թռչել գիտէ: Ինչ քաջ է մեր հայրիկը: Եւ այդպէս գայլը թռաւ ամպերից վերև, թէ հըր—յայտնի չէ:

Հառաչեց կինը և ասաց ձագերին:

—Լսեցէք, երեխայք: Ձեր հայրը թռաւ ոչ թէ այն պատճառով, որ քաջ էր, այլ որովհետև

այդպիսի անշնորհք պոչ ունէր: Այսուհետեւ յա-
ճախ յիշեցէք հայրիկին, որպէս զի նա շուտու-
վերադառնայ, ապա թէ ոչ առանց հայրիկի սաս-
տիկ տխուր կլինի մեր օրը:

Մուրազը սրտներումը մնաց, էլ չկարողացան
հիւր գնալ սանամայր Սօնայի մօտ: Վերադար-
ձան տուն և պառկեցին քնելու: Մինչև քնել
ամբողջ ժամանակ մտածում էին. «ո՛ւր թռա-
մեր հայրիկը»:

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОЧЕДОВЕДЕНИЯ
Академии Наук
СССР

26395

arm
6162

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОЧЕДОВЕДЕНИЯ
Академии Наук
СССР

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0387460

2550